

Sejmovi. Dne 14. julija v Ločah in v Valci. Dne 15. julija pri sv. Rozaliji. Dne 16. julija v Dobji in v Imenem. Dne 17. julija na Muti, pri sv. Filipu in na Bregu v Ptuji za svinje.

Dopisi.

Iz Marenberškega okraja. (Volitev.)

Pri deželnozborski volitvi v Slov. Gradcu se je pokazalo, kako nemškutarska stranka želi kmete odvrti od duhovnikov, ovčice ločiti od pastirjev. Pred velikimi vežnimi vratmi g. Cüntherjeve hiše, kjer se je vršila volitev deželnega poslanca, je kratko pred začetkom volitve kandidat g. Franc Kovač, kmet pri sv. Antonu na Pohorju, se zbranim volilnim možem s prav krepkim glasom priporočeval, naj njega izvolijo; on je med drugim rekel: „kmet naj voli kmeta, duhovnik pa duhovnika, naj kmet ne voli duhovnika, ker duhovnik ni kmet, se tedaj za kmetске potrebe ne briga, in ne ve, kje kmeta čevelj žuli“. Isto govoriti se pravi otrobe vezati, ali prazno slamo mlatiti. Kmetom je, se ve, najbolj na tem ležeče, da bi se jim davkarsko breme zljajšalo. Ali so pa mar duhovniki krivi, če so davki v zdajnem času visoki? Ako se veliko tirja od davkoplachevalcev za vojaške potrebe, temu niso krivi duhovniki, ker oni po svojem poklicu oznanjujejo in priporočujejo mir in ljubezen do bližnjega, ne pa krvave vojske. In dokler je cerkva oskrbovala šolo, stroški za davkoplachevalce niso bili hudi, ker učitelji so dobivali bernjo ali zbirco od farmanov, cerkveni nadzorniki, č. g. dekani pa so pri izpraševanju zastran napredovanja v šolskih predmetih dobivali ne iz srenjske, ampak iz cerkvene blagajnice ali kase 3 fl. 15 kr.; če so zdaj, ko se je oskrbovanje šol cerkvi odvzelo, plačila za šolo večja, temu niso duhovniki krivi. Pri takih plačilnih okoliščinah, ki se odpraviti ne morejo, pokaže se pa tisti za prijatelja davkoplachevalcev ali kmetov, kateri si prizadeva jim pripomagati, da zamorejo zahtevane davčne zneske lažje odrajtovati. In to storijo duhovniki. Da bi za neizogibljiva plačila kmetje v zadregi po krajši poti in z manjšimi stroški za nekaj časa dobili posojila, ustanovile so se po različnih krajih posojilnice, ena je tudi v Marenbergu. Njeni načelnik pa je duhovnik, č. g. župnik v Remšniku, in v prvem letu njenega obstanka so izmed štirih odbornikov bili trije duhovniki. Kako pa konservativni stranki nasprotni kandidat želi pomagati kmetom, katerim prigovarja, naj duhovnika ne volijo? G. Franc Kovač, po domačem Brunčko, si je v Vuhredski fari pozidal veliko nadstropno hišo, in si z ysemi silami prizadeva, pridobiti si dovoljenje za krčmo, to mu pa nič kaj po sreči ne gre, ker je v kraju, ki se obhodi v kakih 20 minutah, že pet

krčem dovoljenih, in še vrh tega eden velikoposestnik ima pravico krčmariti, pa zavoljo družbinskih razmer se te pravice le ob večih shodih poslužuje. Vsaki pa zapopade, da s pomnoženjem krčem v takem kraju, kjer jih je že več, kakor zadosti, se ne pomaga kmetom k boljšemu gmotnemu stanju, ampak se mu ponuja priložnost k lahkomišelnemu zapravljanju. Duhovniki so z ustanovljenjem posojilnic v djanju dokazali, da so prijatelji kmetov, ker želijo poštememu gospodarju v zadregi pomagati, da za nekaj časa dobi denar in zamore s prodajanjem blaga počakati, dokler cena pri živini ali poljskih pridelkih poskoči, g. Kovač pa s svojim prizadevanjem, število krčem pomnožiti, nikakor ne kaže, da namerava stanje kmetov zboljšati, naj še tako glasno vpije in kriči, ker z vpitjem in kričanjem se nič ne dokaže, ampak le z djanjem. Prav so zatoraj storili posestniki na Remšniku, da so načelnika Marenberške posojilnice, svojega č. g. župnika si izbrali za volilnega moža, kakor so tudi modro ravnali Vuhredski posestniki, ki so pri volitvi volilnih mož večinoma glasovali za svojega dušnega pastirja, ki je med odborniki Marenberške posojilnice. In hvalevredno je bilo obnašanje slavnih volilcev v Slov. Gradcu, ker so po večini se trdno držali tiste stranke, na kateri so videli duhovnike, ki se trudijo ob primerni priložnosti kmetom pomagati z ustanovljenjem posojilnic, in niso marali za poslanca si izvoliti moža, ki se trudi za nepotrebno premoženje krčem.

Od Celja. (Volitev za deželni zbor.)

Od 285 volilnih mož iz 84 občin Celjskega okraja prišlo jih je v petek, dne 27. junija v Celje na voliše 253 samih vrlih narodnjakov. Ti so si soglasno izbrali v volitveno komisijo preč. g. kanonika M. Ivanca, g. Norb. Zanierja, g. F. Roša in g. J. Časl-na. Č. kr. okr. glavar g. dr. Wagner poklical je kot ces. poverjenik v volitveno komisijo gg. N. Rüpšchl-na, Fr. Praunseisa in župnika J. Voha. Ti izvolili so si soglasno načelnikom preč. g. kanonika Ivanca. Volitev vršila se je najgladkejše. Vsi č. volilni možje, volili so soglasno g. dr. Jos. Srneca in g. Mih. Vošnjaka. Od izostalih 32 volilcev pa ne gre vseh prištevati nasprotni stranki, ki se še prikazala ni na bojišči. Vsaj nekoliko od teh je še naših, a nekaj teh bilo je zadržanih po boleznih, drugi pa spadajo v vrsto onih korenjakov, ki vedno trdijo: „bodo že brez mene tudi opravili“. Ti pač ne pomislijo, da je obstoječa šolska postava bila l. 1868 sprejeta „jednoglasno“ to je: z večino jednega samega (!) glasa. Takrat pokopal bi bil jo eden sam mož naše stranke, da bi se bil še znašel v ovodobni „lesenjači“ na Dunaji, dandanes povzdiguje 35 premil. nadškofov in škofov avstrijskih svoj višjepastirski glas in storjene

škoda ne more popraviti. Z ozirom na volitve, ki nas čakajo prihodnjo spomlad za državni zbor treba nečuvno mlačnost volilcev nekaterih okrajev že zdaj resno grajati. Kdor ima pravico voliti, ima tudi dolžnost se te pravice posluževati po svojem najboljšem prepričanju!

Iz Ljutomera. (Volitev.) Da je bila pri nas volitva kmetske skupine že od začetka jako burna, to ste že poročali. Neumorno je delal tukajšnji glavar za svojo stranko. Poprej že pri volitvi volilnih mož je silil volilce za svojega kandidata, g. Ivana Farkaša, kmeta v Iljaševcih. To je bila lisičja zviijača. Nemčurska stranka je hotela s tem kmete volilce zbegati in bi potem imeli na svojem rovažu zarezano, da je ona zmagala a s tem je staremu, prezaslužnemu, poštenemu slovenskemu kmetu Farkašu napravila presitne, neznosne skrbi. Zato pa so imeli nemčurji dovolje dela. Glavar se je sam vozil sem in tje na dom volilcev in roke podaval, da se naj le voli njegov mož, ne pa dr. Dečko. Neki konjski mešetar od sv. Križa je od vasi v vas hodil in silil volilce na nemčursko stran in si je jih zapisoval v svoj imenik. V noči pred volitvijo so pa imeli dosti dela, na vseh dovozih v Ljutomer so pač dve uri hoda na daleč pribili ob cestah pozive za Farkaša, tudi domú so jih dobili nekateri volilci. Eden poziv je predstavljal g. Farkaša, drugi pa pozival za-nj: „Kmet naj kmeta voli!“ In to je napravilo med volilci tako omahovanje, da so nekateri bili oprani, kakor capa. Pa kaj bi ne! Po dve uri so agitatorji hodili in prežali ob cestah na volilce. Pred volitvijo so se zbrali volilci pri g. Valpotiči, ona stranka pa nekje drugod. Gosp. dr. Ivan Dečko je v gostilni med volilci razvil svoj program in potem so šli na volišče med sviranjem godbe. V predsednika komisije so bili izvoljeni g. Ivan Kunce, župnik od sv. Jurja, v odbor pa še od slov. strani Albin Švinger, župnik pri sv. Miklavžu, Ivan Rajh in Anton Božič, kmeta. Med tem časom napiše Farkaš pismo, ga dopošlje predsedniku, v katerem se je odpovedal, da ne kandidira in da neče volitve sprejeti. Ali kljubu temu je še dobil 38 glasov, g. dr. Dečko pa 74. Več volilcev pa je, ne da bi glase oddali, odšlo. Po volitvi je godba zopet zasvirala, pa je jo skozi orožnika glavar vstavil, zato so pa potem pri skupni veselici bolj igrali na vrtu g. Valpotiča.

Iz Središča. (Novo šolsko poslopje.) Ko sem bral, da so Grabljenci kupili Kirbusičin ali po prejšnjem imenu „Koščičarov“ ograd, in ga blagodušno prepustijo v občni blagor, naj si narodni Središki župljani postavite prostorno šolsko poslopje, prišla mi je dobra misel, katere se ne moremo iznebiti tako dolgo, dokler je ne izpustim skoz pero, in je ne vtelesim na papir, če še ne bo prepozno. Središčani, vem, da ste toliko domišljeni in upam, da ste

tako sporazumni ali zjedinjeni in tudi toliko požrtvovalni, da bote si postavili tako šolsko poslopje, ali po Vašem domačem rečeno „takšno školo“, da bode razun štirih prostornih sob za sedanje štiri razrede, še peta soba pripravljena, za peti razred, če bo ga treba. Peti razred bi znal biti potreben prej, kakor se ga nadjamo, če bodo se otroci tako množili, kakor je razvidno iz pretečenih let, da se je dvorazrednica v kratkem morala razširiti v štirirazredno šolo. Rad pripoznam, da je temu veliko vzrok sedanja postava, ki terja, da otroci morajo šolo polaziti, ne samo do dvanajstega, ampak celo do štirinajstega leta, da je šolar že sposoben, ali dovolje močen mlatec, ko izstopi iz šole. Da si priskrbite sobo za V. razred, ali pa ne, to prepustim Vaši previdnosti in skrbi. Neki, po mojih mislih Vaš zelo dober prijatelj Vam je svetoval, da bi si zdaj priskrbeli to, da bi bili otroci po spolu ločeni v razredih. Kdo ne spozna, da to ne bi bilo dobro, izvrstno? Toda mislim si, da se to ne bo zgodilo ravno tako ne, kakor je dobro. Če pa to obskrbite, tedaj pa vam privoščim iz celega srca, in Vas tudi hvalim že naprej. Po takem bi zdaj v naši dobi gotovo zadostovali na vsaki strani pri dečkih in deklicah gotovo samo trije razredi, in ne bi bili tako hitro prenapolnjeni. V poduku pa bi se doseglo blizo toliko, kakor na štirirazrednici. Ali imate za mežnarijo in orgljarijo tudi primerno priličen prostorček? Če sedaj ne potrebujete za orgljarja stanovanja, ko ga orgljar ima sam, t. j. lastno blizo cerkve, tedaj pa skrbite tudi za potomce, ko ga ne bodo menda imeli tako, kakor je sedaj. Grabljenski.

Iz Murskega polja. (Žetev.) Slovenec se jako čudno zdi, zakaj da so nemčurji tako mučili Ivana Farkaša in ga silili za našega poslanca, ki ne more take teže nositi. Kako-li je to, da so si nemčurji izposodili iz Gradca dr. Kokošineka za kandidata mest in trgov! Zakaj pa tedaj tukaj ni Farkaš dober? Zato, ker je Slovenec. Prav lepo je bilo videti po volitvi pri g. Valpotiču, da so vsi trije zraven druge gospode naše, sedeli skupaj in sicer g. Kukovec, g. dr. Dečko in Farkaš — vsi Slovenci. Ako bi hotel slednji volitev sprejeti, tedaj bi ga že mi volili brez nemčurjev. — Toti teden imamo po polji žetvo rži in potem pride na vrsto pšenica, po polji je vse lepo. Tudi sadja bode nekaj, posebno hrušek. Na goricah pa imamo sam strah, Bog zna, kako bode kaj. Tu in tam se se kaže grozdje, v nekaterih vinogradih pa le slabo. Tu in tam se že suši list, pa ljudje pravijo, da je to stari zimski smod. Kdo ve?

Iz Murskega polja. (Železna cesta.) Delo pri železniški progji, ki se napravlja od Radgone do Ljutomera, urno napreduje po daljnem Murskem polju. Najtežavna dela so dovršena, le nekatera poslopja še se imajo zvršiti

in po nekaterih krajih se še mora cesta s prodecem nasuti in pragi se morajo položiti. Od Radgone do Radince se prodec in kar še k delu trebajo, že z vlakom vozi. Pri Meleh in Sratovcih pa je bil nekdo temvlak una tir debel kamen položil, ki bi lahko vlak s tira vrgel. Zlasti, ko bi se to zgodilo tedaj, kedar se vlak nagloma vozi proti Radgoni. Nekateri ljudje in celo otroci rabijo tudi železno cesto za peško pot, čeravno jih delavci svarijo in naganjajo. Da bi se vsaka nesreča zabranila, zato je zdaj ostro prepovedano po železni cesti hoditi in še bolj se ve, da železničnemu vlaku kake ovire delati. C. kr. okrajno glavarstvo v Ljutomeru naznanja, da vsako poškodovanje železnične proge ali nevarno oviranje prometa se kaznuje kot zločin po § 85 kazenske postave z 1—5 let ječe, hoditi po železni cesti brez dovoljenja pa se kaznuje kot politični prestopek od 5—100 fl. globe. Da bi se torej ljudje izognili vsaki kazni in nesreči, opomnjajo se, naj ne hodijo po železnični tiri in zlasti naj opustijo vsako poškodovanje železnice in vsako oviranje njenega prometa. Kdor ne bi ubogal, tistega bi lastna škoda morala zmodriti.

Iz Žalca. (Odgovor.) V Gospodarstveni prilogi št. 25. od 19. junija 1890 št. 6. našel sem iz Gotovelj, dopis: „čudni požar“, kateri tudi po krivem mene obra. Da sem imel v Gotovljah krčmo v najem, to je resnica a slabi krčmar, kateri ne zna ljudi kratkočasiti, ako hoče kaj skupiti. Kar še igranje zadene, igram jaz le, ako me kdo prisili.*) Kar pa tiče hmeljsko kupčijo, to je vsakemu na prosto dano, in tudi vsak kmet ve, po čem da je hmelj, ker ob tistem času kmetje po desetkrat na dan v Žalci stojijo in poprašujejo, po čem da je hmelj, toraj jih ne more nobeden nič „stisniti.“ Postavil sem si hišico, mislim s svojim denarjem in kakor pravijo, da je „oštarija“ vsakemu prosta, tako je tudi moja, da vsak lahko pride, ako hoče. Kar pot zadene čez tisti „lepi travnik“, pa ta pot je star, več sto let in torej ga ne more nihče prepovedati po pravici. To je moje mnenje.

A. C.

Iz Lembaha. (Pogreb.) Dne 24. junija smo imeli tukaj žalostno procesijo, sprevod 8 duhovnikov se je s preč. g. dekanom Ant. Jazbec vdeležilo pogreba Jozefe Slanc, oskrbnice pri našem č. g. župniku. Ona je, večkrat previdena s sv. zakramenti, po dolgi in hudi boleznii v nedeljo, dne 22. m. m. pol 6. ure zvečer mirno v Gospodu zaspala. Ranjko je spremljalo 21 belo oblečenih deklic z vencii, ter razna gospoda in obilica faranov. Presrečna hvala vsem. Mila sestra! — Sladko spavaj zdaj, — Od truda in bolečin. S.

*) Oj, oj, pri Vas ima pač gost velike pravice. Stavec.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kmetijska in gozdarska razstava, ki jo imajo na Dunaji to poletje, je jako bogata in tudi obiskuje jo ljudstvo rado, toda iz tujih držav prihaja jih le malo, da si jo ogleda. — Minister zunanjih zadev, grof Kálnoky bode v kratkem času ozdravel, vendar pa mu bode še dalje časa treba miru. — V nedeljo so novi knezonadškof na Dunaji, dr. Gruscha, z veliko slovestnostjo nastopili svojo višjepastirsko službo. — Dne 2. avgusta pride Nj. veličanstvo, svitli cesar na dež. razstavo v Gradcu in v istem času bodo vložili tudi temeljni kamen za novo c. kr. vseučilišče. — Veleposestniki na Štajarskem so se udali liberalnim kričačem ter so izvolili same liberalce v dež. zbor, to je pač plemenito ali ka-li. — Na Koroškem je bilo večer pred godom sv. Cirila in Metoda veliko kresov, pravi se, da jih je po vseh slov. občinah gorelo čez dvesto. Se ve, da so bili ti nemškutarjem „v pohujšanje“. — V Celovci je bilo uno večer prišlo do pretepa v neki oštariji; krivi so ga bili „olikani Nemci“ in zato liberalni listi molčijo o pretepu. Naj pa se le prime kje par slov. mladeničev. brž se bere po njih: glejte surovosti slov. ljudstva! — V Ljubljani je te dni šolska razstava c. kr. obrtnih strokovnih šol in hvali se, da je na njej prav lepih reči, izlasti v oddelku za rezbarijo. — Kedaj in kje obhaja družba sv. Cirila in Metoda svoje letno zborovanje, to še ni gotovo, vendar pa se odbor že peča s tem vprašanjem, najbrž pa bode kje na Primorskem. — Ces. namestnik za Primorje, vit. Rinaldini je uradno obiskal laške kraje in so ga povsod slovesno vzprijeli; liberalnim Lahom pa to brž ni bilo po volji. — Župan v Gorici, dr. Maurovich, se sicer rajta za Laha, vendar pa v novem času nima več toliko ljubezni do laških liberalcev, kakor poprej in zato mu že le-ti mečejo polena pod noge. No kakor poznamo moža, bode pa njegovo neprijateljstvo do liberalcev k malu pri kraji. — Mestno starešinstvo v Trstu ima več judov v svoji sredi in dr. Luzzato je celo namestnik župana. — Laško šolsko društvo, „pro patria“ misli napraviti podružnico pri sv. Ivanu, lepi vasi pri Trstu. Pravi pa se, da ondi ni tal za tako laško spako, ker so prebivalci vsi vrli Slovenci. — V Pazinu, mestu v Istri, je vsled novih volitev ves zastop naroden t. j. hrvaški. — V Buzetu, tudi v Istri, odprli so v nedeljo „hrv. čitaonico“. Take je bilo ondi že zdavna treba. — Pritožbo škofa Strossmayerja zoper uredbo dež. vlade, vsled katere se jemlje škofu gospodarjenje s škofijiskimi hostami, je dež. vlada v Zagrebu zavrgla in se je to lahko že naprej znalo, toda škofu je bilo za to, da se jim obvaruje pravica do gozdov, ali se vsaj pokaže,